

'Ben satmasam başkası satardı'

Bursa'daki Sinan Paşa Camii'nin paha biçilmez İznik çinilerini yurtdışında sattığı iddia edilen Türk antikacı Yaman Mursaloğlu, satışa aracılık ettiğini Milliyet'e itiraf etti

Şükran Pakkan

İstanbul

Bursa'daki Sinan Paşa Camii'nden yedi yıl önce alınan 16. yüzyıla ait paha biçilmez İznik çinilerini yurtdışında sattığı iddia edilen Türk antikacı Yaman Mursaloğlu'nu Milliyet buldu. Mursaloğlu, satışa aracılık ettiğini röportajda itiraf etti.

İstanbul Kadıköy'deki evinde, ağır akciğer rahatsızlığı nedeniyle günde 18 saat oksijen tüpüne bağlı yaşayan Mursaloğlu, geçen hafta gazetemizde yayımlanan ve tarihi çinilerin hikâyesini anlatan haber hakkında konuştu.

'Hapse girsem ne olur!'

Haberde, çinileri Mursaloğlu'ndan aldığını belirten Pakistanlı antika tüccarı Beşir Muhammed, eserleri Londra'daki Bonhams Müzayede Firması aracılığıyla satmaya çalıştığını belirterek şunları söylemişti: "Çinileri Türk antikacı Yaman Mursaloğlu'ndan aldım, kaçak olduğunu öğrenince iade ettim. Çiniler karşılığında aldığı 40 bin sterlinimi de geri alamadım."

Önce çelişkili açıklamalarda bulunan, ardından her şeyi anlatacağını söyleyen Mursaloğlu, "Bundan sonra üç gün ömrüm kalmış, hapiste geçirsem ne olur!" diyerek sorularımızı yanıtladı.

■ Tarihi çinileri satmaya çalışan siz misiniz?

Ben satışına aracılık ettim. Ama Türkiye'den olduğunu bilmeden.

■ Nasıl geçti elinize bu çiniler?

Çinileri ilk defa İstanbul'da gördüm. Yazdhanı adında İran asıllı bir antikacı, satın almak istediğini söyleyerek, bir parçasını getirdi. Hakkı olmadığını söyleyerek almamasını önerdim. Çünkü çok temizdi, bilmeyenlerin eline düşmüş, yıkamışlar. Bir gün önce yapılmış gibi tertemizdi.

■ Çinilerle yolunuz yeniden nasıl kesişti?

Bu olaydan 1.5 ay sonra, yani Ekim 2001'de Londra'ya gittim. 'Halıcı Mehmet' lakaplı, Kapalıçarşı'da çalışan antika kaçakçısı bir çocuk vardı. Tüm panoyu Londra'da bana gösterdi. Bir fotoğrafını aldım. 1.80'e 1 metre bir paneldi. Bana 'Bunu satar mısın?' dedi. Menşeyini sordum; 'İran üzerinden Türkiye'ye gelmiş' dedi. İstanbul'da gördüğüm malla aynı olduğunu anladım.

■ Bu çiniler yurtdışına nasıl kaçırıldı?

Yaman Mursaloğlu (sağda), çini panelin (üstte) şimdi Katar şeyhinde olduğunu iddia ediyor.

Cami deprem geçirmiş. Düşenleri oradaki hocadan üç beş paraya almışlardır. Halıcı Mehmet, bunların üç panelini 150 bin dolara almış. Benden bir panel için 200 bin dolar istedi. Oysa en az 1 milyon dolardı. Ben eseri ilk önce Prenses Diana ve Ayşegül Nadir'in eski sevgilisi Oliver Hoare'ye teklif ettim. Katar Emiri'nin baş sanat danışmanı da olan Oliver, 10 gün sonra telefon edip kendisine aynı panodan iki tane daha teklif edildiğini söyledi. Panel üç taneymiş, böylece kendi kendilerini yediler. Bunlar pul gibidir, fazlalaştıkça fiyat kırılır. Eserler Halıcı'daydı.

■ Beşir Muhammed ne zaman karıştı bu işe?

Oliver 'Bana gelmez' deyince bu işte ikinci sınıf Beşir Muhammed'dir. Ona 'Böyle bir pano var, menşeyi belli değil' deyip 270 bin sterlin istedim, arada kalan da bana kalsın diye. 'Merak etme, ben bunu çıkarım' dedi. Bonhams firmasına resmi göstermiş. Bonhams, bunu geri çevirmiş.

■ Çiniler şu anda kimde olabilir?

Londra'da bir baba oğulun işlettiği galeri var. Oraya satıldı, onlar da Katar şeyhine sattılar, fakat inanılmaz ucuza gitti. Mehmet umudu kesince, iki paneli 50'er bin dolara sattı.

■ Çalıntı olduğunu bildiğiniz eserin satışına neden aracılık ettiniz?

Niye etmeyeyim? Satarsam masrafım çıkacak. Ben satmasam, başkası satacak. Bana Türkiye'den olduğunu söylemediler. Ben de satıp üç beş kuruş kazanmak istiyordum.

'Bir milyon dolarlık panel 50 bin dolara gitti'

60 yaşındaki Mursaloğlu, 80 yaşındaki annesi ve oğluyla yaşıyor. Hatay'da babadan kalma değerli arazileri, antikacılık uğruna sattığını belirten Mursaloğlu, Oxford'da tarihi eserler eğitimi almış. Yeni Delhi'de, St. Petesburg'da, Mısır'da çalıştığını söyleyen Mursaloğlu, "Mısır'da bir dükkâna gidip bir dolara bir çini alıyordum, 50 bin dolara satıyordum" diyor. Mursaloğlu, Türkiye'den çalınan çini panel için de "Bir milyon dolarlık panel 50 bin dolara gitti" diyor. ■ Fotoğraf: GARBİS ÖZATAY

